

Asia: VN/12128/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

Lakiluonnoksessa ilmastonmuutoksen hillintä on nostettu yhdeksi lain tavoitteeksi. Vaikka ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ovat kytköksissä toisiinsa, ei ilmastonmuutoksen hillintää ole perusteltua pitää luonnonsuojelulain tavoitteena. On epäselvää, millä tavoin ilmastonmuutoksen hillinnän tavoitetta sovellettaisiin ja miten tavoite käytännössä täsmentyisi. Luonnoksessa ei ole esitetty pykälää tai momenttia, joka vastaisi esitettyyn lain tavoitteeseen ilmastonmuutoksen hillinnän edistämisestä. Sen sijaan ilmastonmuutokseen sopeutuminen sopii lain tavoitteeksi hyvin.

Sahateollisuus ei kannata ekologisen kompensaation määritelmän sisällyttämistä luonnonsuojelulakiin.

Sahateollisuus ei myöskään pidä luonnon monimuotoisuuden kestäväen käytön määritelmän sisällyttämistä luonnonsuojelulakiin kannatettavana. Määritelmä on yleisessä käytössä vieras ja harhaanjohtava. Kestävästä käytöstä puhutaan yleisesti luonnonvarojen hyödyntämisen yhteydessä, jolloin se sisältää kaikkien kestävyiden ulottuvuuksien huomioimista. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on yleisesti ymmärretty ja vakiintunut käsite, jota tulisi myös jatkossa käyttää.

Lakiin esitetään uutta pykälää, jonka mukaan jokaisen on riittävällä tavalla oltava selvillä toimintansa vaikutuksista luonnon monimuotoisuudelle ja maisemalle sekä toimintatavoista, joilla haitallisia vaikutuksia voidaan välttää ja vähentää, siinä määrin kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Luontotietoa tulee kehittää, jotta monimuotoisuuden turvaaminen voisi pohjautua täsmälliseen olemassa olevaan tietoon. Nyt esitetyn laaja-alaisen selvilläolovelvoitteen vaikutukset ovat

epäselvät. Esityksestä ei käy ilmi, miten laajaa selvilläoloa eri käytännön tilanteissa voidaan edellyttää ja mitä tämä maanomistajan kannalta voisi tarkoittaa. Sahateollisuus ei kannata selvilläolovelvoitteen lisäämistä luonnonsuojelulakiin

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

-

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

-

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

-

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

-

6 luku Luonnonsuojelualueet

-

7 luku Luontotyyppien suojelu

Luontotyyppien tilaa parantamalla voidaan edistää luonnon monimuotoisuutta. Suojelun sijaan moni luontotyyppi tarvitsee aktiivista hoitoa, jotta luontotyyppi säilyisi tai sen tila paranisi. Luontotyyppien tilan edistäminen ei aina edellytä luontotyyppien täyttä käytönrajoitusta, vaan monissa tapauksissa ominaispiirteitä voi säilyttää tai kehittää myös käytön ohella. Tästä hyvä esimerkki on lehdot, joissa sijaitsee lähes puolet metsien uhanalaisista lajeista.

Vain erityiset kohteet kannattaa suojella. Ohjauskeinoja luontotyyppien tilan parantamiseen on useita, joista vapaaehtoisuuteen perustuvat Helmi- ja Metso-ohjelmat ovat paitsi toimivia, myös maanomistajien keskuudessa hyväksyttäviä keinoja.

Sahateollisuus ei kannata uhanalaisten luontotyyppien määrittämiseen liittyvän pykälän sisällyttämistä luonnonsuojelulakiin. Sahateollisuuden näkemyksen mukaan luontotyyppien tilan parantaminen on kannatettava tavoite. Tässä uhanalaisuuden arviointi antaa arvokasta tietoa luontotyyppien kehityksestä pitkällä tähtäimellä. Tarvittava käytännön toimien suunnittelua tai ohjauskeinojen suuntaamista ohjaava vaikutus saavutetaan parhaiten sillä, että tunnistetaan lajiston kannalta merkittävimmät luontotyypit (eli ne, joiden tilan parantamisella saavutetaan suurin mahdollinen hyöty lajiston suhteen), sekä sillä, että saatavissa on mahdollisimman ajantasainen, kattava ja luotettava luontotyyppitieto. Tieto on myös oltava laajasti saatavilla, jotta luontotyyppijä voidaan ottaa huomioon tarkoituksenmukaisella tavalla käytännön toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Luontotyyppien suojelun tarkoitus on turvata kaikista arvokkaimpia luontotyyppejä eli sellaisia, joita maassamme on vain vähän. Suojeltavien luontotyyppien lista on määriteltävä mahdollisimman tarkasti. Luontotyyppisuojaus on toteutettava siten, että luontotyyppi on määritelty laissa tarkasti, sillä väljä määrittely johtaa helposti tulkinnanvaraisuuksiin.

Sahateollisuus muistuttaa, että uhanalaisuusarvioinnissa ei määritellä lajin suojelutarvetta. Siten kaikkia arvioinnissa uhanalaisiksi määriteltyjä lajeja ei ole perusteltua määritellä asetuksella uhanalaiseksi. Lajien uhanalaisuuden perusteet vaihtelevat ja uhanalaisiksi on arvioitu esimerkiksi lajeja, joiden kanta on runsas mutta pienenevä. Lajin uhanalaisuuden ei tule aiheuttaa suoraa tai välillisiä oikeusvaikutuksia.

Huomioonottamisvelvoite koskisi erittäin suurta lajijoukkoa, yli 2500 lajia. Käytännön toimijan kannalta on epäselvää miten yksittäinen laji tulisi riittävällä tavalla huomioiduksi tai mitä selvitysvelvoitteita huomioonottamisvelvoite pitäisi sisältää.

Uhanalaisten lajien turvaamista voidaan edistää hyväksyttävämmiin erilaisiin vapaaehtoisia menettelyjä kehittämällä. Metsätaloudessa on laajasti käytössä toimintamalli uhanalaisten lajien huomioon ottamiseksi osana metsätaloustoimien suunnittelua ja toteutusta. Toimintamalli on osa metsäsertifiointin kriteereitä, joka kattaa yli 90 %:lla Suomen talousmetsien pinta-alasta.

8 luku Eliölajien suojelu

-

9 luku Vaihanta, maahantuonti ja maastavienti

-

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

-

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

Luonnonsuojelulakiin esitetään uutta lukua, joka koskisi ekologisen kompensaation toteutusta sekä poikkeuslupiin liitettynä velvoitteena että vapaaehtoisena menettelyinä. Ekologisen kompensaation pilottikokeilut ovat vielä kesken. Ekologisen kompensaation kansantaloudellinen tarkastelu sekä vaikutus kansalliseen ekologiseen kilpailukykyyn on tekemättä. Tieto ekologisen kompensaation todellisista vaikutuksista on puutteellista. Sahateollisuuden näkemyksen mukaan ekologisen kompensaation lisääminen luonnonsuojelulakiin on ennenäikaista eikä sitä tule tehdä.

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

-

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

-

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

-

15 luku Muutoksenhaku

-

16 luku Voimaantulosäännökset

-

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

-

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

-

Ilmastonmuutoksen hillintä

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

-

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

-

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

-

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Pidättekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla

1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?

-

2) muulla tavalla (miten)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

-

Anniina Kostilainen
Sahateollisuus Ry